

ในสัปดาห์ที่ 39 ระหว่างวันที่ 19-25 กันยายน พ.ศ. 2547 สำนักระบาดวิทยากรมควบคุมโรค ได้รับรายงานโรคในชุมชนที่กระทรวงสาธารณสุขให้ความสนใจดังนี้

1. อาหารเป็นพิษที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชัยภูมิ พบผู้ป่วย รวม 59 ราย

1.1 อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบผู้ป่วยจากการรับประทานเห็ดพิษ รวม 9 ราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทราได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว พร้อมทั้งได้ประสานให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 ชลบุรี ไปเก็บตัวอย่างเห็ดที่ขึ้นบริเวณเดียวกับที่ผู้ป่วยกลุ่มนี้รับประทาน ไปศึกษาชนิดและความเป็นพิษแล้ว ขณะนี้กำลังรอผล

1.1.1 ตำบลเสม็ดเหนือ พบผู้ป่วย 7 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 1 ราย หญิง 6 ราย อายุ 3-80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 8 และบ้านเลขที่ 16/1 หมู่ 1 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลฉะเชิงเทรา ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2547 ด้วยอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำ คลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ บางรายมีอาการเหงื่อออก ตัวเย็น ขาที่ปลายนิ้วมือและปลายนิ้วเท้า และไม่รู้สีกตัวชั้วขณะ หลังจากรับประทานเห็ดผิดนํ้ามันหอยได้ประมาณ 1-2 ชั่วโมง ขณะนี้ทุกคนอาการหายเป็นปกติแล้ว

จากการสอบสวนโรคพบว่า ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2547 ผู้ป่วยได้เก็บเห็ดลักษณะก้านขาว สีขาว มีวงแหวน 1 วงอยู่รอบ ๆ ก้านก่อนไปทางดอก ส่วนหลังของดอกเห็ดมีรอยแตกสีน้ำตาล บริเวณกลีบดอกมีสปอร์สีเขียวอ่อน ที่ขึ้นบริเวณขอบบ่อเลี้ยงกุ้งในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเห็ดที่ไม่รู้จักและไม่เคยรับประทาน นำมาทดสอบความเป็นพิษตามวิธีการของชาวบ้าน โดยนำมาหุงกับข้าวสาร แล้วพบว่าข้าวสุกสีไม่เปลี่ยนเป็นสีดำ เชื่อว่าไม่ใช่เห็ดพิษ จึงได้นำเห็ดดังกล่าวมาผัดนํ้ามันหอยรับประทาน พร้อมครอบครัวและเพื่อนบ้านรวม 8 คน เวลา 17.00-18.00 น. ในจำนวนนี้ป่วย 7 คน ระหว่างเวลา 19.00-20.00 น. ของวันเดียวกัน

1.1.2 ตำบลเสม็ดใต้ พบผู้ป่วย 2 ราย เป็นสามีภรรยา อายุ 74 ปี และ 77 ปี อยู่บ้านเลขที่ 80 หมู่ 6 เริ่มป่วยเวลา 12.00 - 12.30 น. ของวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2547 ด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ ถ่ายเหลว หน้ามืด เหงื่อออก และไม่รู้สีกตัว หลังจากรับประทานเห็ดผิดนํ้ามันหอยใส่หมู เวลา 09.00 น. ของวันเดียวกัน ขณะนี้ผู้ป่วยทั้งคู่อาการหายเป็นปกติแล้ว

จากการสอบสวนโรคพบว่า เห็ดดังกล่าวเป็นเห็ดที่ขึ้นตามธรรมชาติ มีลักษณะคล้ายกับเห็ดที่ผู้ป่วยในกลุ่มที่อยู่ตำบลเสม็ดเหนือรับประทานแล้วป่วย จำนวน 7 ราย ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2547

1.2 โรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบผู้ป่วย 50 ราย จำแนกเป็นเพศชาย 25 ราย หญิง 25 ราย โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 47 ราย ครู 3 ราย ป่วยด้วยอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเวลา 12.30 น. ของวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2547 ผู้ป่วยรายสุดท้ายเริ่มป่วยเวลา 15.30 น. เข้ารับการรักษาโรงพยาบาลกอนสวรรค์เวลา 14.30 น. ของวันเดียวกัน ขณะนี้ทุกคนหายเป็นปกติแล้ว

จากการสอบสวนโรคสันนิษฐานว่า ผักหน่อไม่ดองใส่ไก่ น่าจะเป็นสาเหตุของการป่วยในครั้งนี้ โดยในเช้าวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2547 แม่ครัวได้ซื้อหน่อไม้ดองและไก่บรรจุถุง จากตลาดสดอำเภอแก่งเสือ จังหวัดชัยภูมิ และนำมาปรุงอาหารกลางวันโรงเรียน มีผู้รับประทานทั้งหมด 60 คน ป่วย 50 ราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว พร้อมทั้งได้ทำ Rectal Swab ผู้ป่วยแม่ครัวและผู้สัมผัสอาหาร เก็บตัวอย่างอาหารส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อหาเชื้อก่อโรค Toxin และสารปนเปื้อนอื่นๆ ขณะนี้กำลังรอผล

2. ไข้เลือดออกช็อก (Dengue Shock Syndrome) และเสียชีวิต 1 ราย ที่จังหวัดสกลนคร ผู้ป่วยเด็กชาย อายุ 8 ปี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่ง อยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ 8 ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เริ่มป่วยวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2547 ด้วยอาการไข้ต่ำ ๆ และคอแดง เข้ารับการรักษาที่สถานีอนามัยท่าแร่ ได้รับยาลดไข้ paracetamol และผงเกลือแร่ น้ดให้มาก อาการอีกครั้ง ในวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2547 ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น ยังมีไข้ เข้ารับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่ง แพทย์ให้ยาลดไข้รับประทานแล้วอาการยังไม่ดีขึ้น ในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2547 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสกลนครด้วยอาการไข้ต่ำ ๆ แพทย์ให้ยากลับมารับประทานที่บ้าน อาการไม่ดีขึ้น วันรุ่งขึ้นเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลค่ายกฤษณ์ศรีตรา แพทย์รับไว้ในโรงพยาบาล 1 คืน ในวันรุ่งขึ้น ผู้ป่วยถูกส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสกลนคร และเสียชีวิตในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2547 แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคไข้เลือดออกช็อก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนครได้สอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว ไม่พบ ผู้ป่วยรายอื่นในชุมชน

จากการเฝ้าระวังตั้งแต่ต้นปี 2547 จนถึงปัจจุบัน สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยไข้เลือดออกทั้งสิ้น 27,298 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 43.47 ต่อประชากรแสนคน ในจำนวนนี้เสียชีวิต 31 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.11 โดยเป็นผู้ป่วยจากภาคเหนือ 5,047 ราย (อัตราป่วย 41.53 ต่อประชากรแสนคน) ในจำนวนนี้เสียชีวิต 8 ราย (อัตราป่วยตาย 0.16 %) ภาคกลาง 10,373 ราย (อัตราป่วย 50.30 ต่อประชากรแสนคน) เสียชีวิต 8 ราย (อัตราป่วย 0.08 %) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8,506 ราย (อัตราป่วย 39.36 ต่อประชากรแสนคน) เสียชีวิต 14 ราย (อัตราป่วยตาย 0.16 %) และภาคใต้ 3,372 ราย (อัตราป่วย 40.07 ต่อประชากรแสนคน) เสียชีวิต 1 ราย (อัตราป่วยตาย 0.03 %) สำหรับจังหวัดสกลนครมีรายงานผู้ป่วยไข้เลือดออกทั้งสิ้น 636 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 57.41 ต่อประชากรแสนคน ในจำนวนนี้เสียชีวิต 1 ราย ซึ่งเป็นรายที่กล่าวมา

3. อาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (AEFI) 1 ราย ที่จังหวัดปัตตานี ผู้ป่วยเด็กหญิงอายุ 4 ปี 4 เดือน อยู่บ้านเลขที่ 1/1 หมู่ 2 ตำบลบางโกระ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เริ่มป่วยวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2547 ด้วยอาการคัน มีผื่นนูนทั่วตัวหลังจากได้รับวัคซีน DTP (Lot No. DP 4605-2 หมดอายุ วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2547) และ OPV (Lot No. W 6537 หมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2547) ประมาณ 20 นาที แพทย์วินิจฉัย Drug Allergy ขณะนี้ผู้ป่วยหายเป็นปกติแล้วและไม่พบผู้ป่วยรายอื่นในชุมชน หรือในกลุ่มผู้ที่ได้รับวัคซีน lot เดียวกับผู้ป่วยรายนี้

จากการเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตั้งแต่ต้นปีจนถึงปัจจุบัน พบผู้ป่วยรวม 41 ราย เฉลี่ยเดือนละ 3 - 10 ราย ร้อยละ 77 ของผู้ป่วยมีอายุต่ำกว่า 4 ปี

เรียบเรียงโดย สุชาดา จันทสิริยากร และอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล

กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา